

DAVUTOĞLU, AB'Yİ TÜRKİYE KONUSUNDA ELEŞTİRDİ

Oya EREN ÖZER

04.04.2010

3 Nisan 2010 Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu,İtalya'da yayımlanan l'Espresso dergisine bir mülakat vererek gündemdeki konular üzerine açıklamalarda bulundu: -İran'a Yaptırımlara Karşı Ama İran'ın Bombasının Olmasını İstemiyor. İsrail'i Eleştiriyor ve Avrupa'ya Girişi Hayal Ediyor. Söz, Türk Dışişleri Bakanının- ABD ile bir diplomatik kriz tehdidinde bulundu. İsrail ile tarihsel olarak iyi durumdaki ilişkileri soğuttu. Avrupalı mevkidaşlarıyla eşit şekilde müzakere ediyor. İran'ın nükleer programı konusunda ara bulucu olarak öne çıkıyor, çünkü Tahran'da sempatiyle karşılanıyor. Suriye ile iyi ilişkiler tesis etti ve Ermenistan ile bir diyalog kanalı açtı. 50 yaşındaki Türk Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, bir yıldan kısa bir süre zarfında uluslararası sahnenin başrol oyuncularından biri haline geldi. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın başdanışmanlığını yaptığı dönemde de Ankara'nın tercihlerinde onun etkisi kesindi. Doktrinini 2003 tarihli "Stratejik Derinlik" adlı kitapta topladı. Kararlı eyleminde, özellikle Orta Doğu'daki hiper-aktivizmde, kimileri "yeni-Osmanlı" dönüşümünün işaretlerini gördü: Osmanlı İmparatorluğu zamanında olduğu gibi Türkiye, bölgede rehber/kılavuz rolü için kendisini öne sürüyor. Finlandiya'da düzenlenen Dışişleri Bakanları zirvesi sırasında gerçekleştirilen bu mülakatta Davutoğlu, bu tabiri geri çeviriyor ve kanısına göre daha doğru bir başka tabir öneriyor: "Komşularla sıfır sorun." Ardından da şunları sözlerine ekliyor: "Sınır ülkelerle iyi anlaşmaya çalışmak, AB'nin yapmış olduğu seçimle aynı değil mi zaten?" SORU: Sayın Davutoğlu, ülkeniz ile Avrupa'yı ortak kılan yönleri sık sık vurguluyorsunuz. Ama aynı zamanda anlaşmazlığa düşülen noktalar da var. Mesela İran. AB, Ahmedinejad rejimine karşı, tek yanlı da olsa yaptırımlar tercihine doğru gidiyor. Siz buna karşısınız. DAVUTOĞLU: Bölgede başka yaptırıma gerek yok. Geçmişte de sadece olumsuz etkiler üretti. Oysa esas ihtiyaç duyulan, siyasi istikrar ve ekonomik kalkınmadır. Dünyanın bunu anlamasını umuyorum. SORU: Son zamanlarda sık sık Tahran'da bulundunuz. Ülkeniz, İran'ın uranyumunu zenginleştirmek ve ilaç sanayinde kullanılması için iade etmek üzere imkan sundu. Ancak pek başarılı olmadı. DAVUTOĞLU: Son aylarda müzakere ve barışçıl bir çözüm için çalıştım. Her ne pahasına olursa olsun uzak durulması gereken unsurlar, askeri gerginlikler ve yaptırımlardır. Gelecekte de bu çalışmaya devam edeceğim. SORU: İran'ın atom bombasına sahip olacak noktaya gelmesi kabul edilebilir mi? DAVUTOĞLU: Hayır, kabul edilemez. Biz, Orta Doğu'da nükleer silahların çoğalmasına karşıyız, çünkü doğal afetlerden bile daha yıkıcılar. Hiç kimsenin bu silahlara sahip olmaması gerektiğine inanıyoruz: İran, İsrail veya her kim olursa. Bu silahların Orta Doğu'da ortadan kalkması gerekir. Ama kendisini çağdaş olarak tanımlayan her ulusun kalkınması için gerekli olan barışçıl nükleer teknoloji taraftarıyız. SORU: İsrail'den söz ettiniz; İsrail'le ilişkiler geçmişteki gibi iyi değil. Mesela son aylarda müşterek askeri tatbikatları reddettiniz. Oysaki Ankara-Kudüs eksenini, bölgenin ince dengesinin en temel unsurlarından birisiydi. DAVUTOĞLU: İsrail ile ilişkiler 2008'e kadar iyiydi. Eğer daha sonra kötüleştiyse, Gazze savaşının ardından oldu. İsrail, Gazze Şeridi'ne saldırmakla vahim bir hata işledi. Ayrıca Binyamin Netahyahu hükümetinin şehrin doğu mahallelerinde yeni konutların inşasını onayladığı Kudüs'te olanlar konusunda da hemfikir değiliz. Bu fikir ayrılıkları belirtildikten sonra, 2008'den önceki iyi ilişkilere geri dönelebileceği kanısındayım. Ancak herkesin çaba

göstermesi gerekli. SORU: Siz İsrail'e bakıyorsunuz. Ancak pek çok kişi insan haklarına riayet edilmediği şikayetinde bulunduğuna göre, kendi evinizde de birtakım sorunlar var. Konuya ilişkin mevzuatınızın büyük farklılığı göz önüne alınırsa, AB'ye girmenizde en büyük engellerden birisi. DAVUTOĞLU: Bu konuda son yıllarda çok çalıştık. Yasalarımızda reformlar yürürlüğe soktuk ve yakın gelecekte başka reformlar da gerçekleştireceğiz. İnsan hakları, evrensel değerlerdir, AB'nin değildir ve biz bu hakları savunma konusunda; birisi bizden istediği için değil, her şeyden önce halkımız için çaba gösteriyoruz. SORU: Üç yıl önce AB'ye giriş yanlılarının oranı yüzde 75 iken yapılan son anketler sadece yüzde 42 kaydediyorsa, Avrupa'ya giriş konusunda büyük coşkudan sonra ülkenizde bir miktar şüphecilik devreye girdiği söylenebilir. DAVUTOĞLU: İnsanlara ne sorulduğuna bağlı. Eğer soru, "Türkiye'nin AB'nin parçası olmasını istiyor musun?" ise büyük çoğunluk "evet" diye cevap verecektir. Ama eğer soru farklı şekilde düzenlenmişse, mesela, "AB'nin Türkiye'yi Avrupa'ya kabul edeceğini düşünüyor musunuz?" şeklindeyse o zaman yüzde 50'nin altına inilir. Ama bir şeyin çok açık olması gerekir: Biz kendimizi zaten Avrupalı hissediyoruz ve bana gelince; katılım müzakeresinin başarıyla sonuçlanması için elimden geleni yapacağım. Bu bizim mücadelemiz. SORU: Fransız Başkan Sarkozy'nin neden karşı olduğunu hiç kendinize sordunuz mu? DAVUTOĞLU: Adı geçene yöneltilmesi gereken bir soru. Genel anlamda, bugün Avrupa'da Türklerin pek fazla tanınmadığını düşünüyorum. Ekonomik alandaki potansiyelimiz bilinmiyor. Hiç kimseden bir avro yardım almadık, buna rağmen yedi yıl zarfında pek çok basamak tırmandık. En güçlü ekonomiler sıralamasında 26'ıncılıktan 17'inciliğe yükseldik ve büyüklükte Avrupa'da altıncıyız. Krize ve yadsınamaz zorluklara rağmen yola koyulduk. Ayrıca dış politikamızın Balkanlar, özellikle Sırbistan, Suriye ve Kafkaslar'da iş birliği ilişkilerinde elde etmekte olduğu başarılar da cabası. SORU: Yine de 1915 Ermeni soykırımı meselesi var. Siz böyle kabul etmiyorsunuz ama Amerikan Temsilciler Meclisi'nin Dış İlişkiler Komitesi bir tasarıda bu şekilde tanımladı. İsveç Parlamentosu tarafından da aynı tavır alındı. DAVUTOĞLU: Şok edici kararlar. Parlamentoların, tarihin yeniden yazılması için uygun yerler olduğunu düşünmüyorum ve bunu Bakan sıfatımdan önce, aydın ve akademisyen sıfatıyla söylüyorum. Olayların içerisinde olmayan birisi, her yönden saldırı altındaki Osmanlı İmparatorluğu'nun o dönemki halini anlayamaz. Ermenistan ile Türkiye ilişkilerini zaten normalleştirmektedir: Bu, güzel bir haber değil mi? Peki bu tür beyanatlar uyuşmazlıkları çözmeye mi yardım ediyor yoksa engel mi oluşturuyor? İnsanın bunu kendisine sorması gerekir. Ayrıca, Ermenilerle yüzyıllar boyu barış içerisinde yaşadığımızı da dikkate almak gerekir. Bunu yapmaya devam etmek istiyoruz.

Kaynak/Source: